

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการบริหารจัดการโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรอาชีวศึกษา

Success Factors of Project Management on Vocational Teachers and

Personnel Training

ภาคภูมิ พูลกุลสถาพร^{*}

1. บทนำ

การพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาในปัจจุบันได้ดำเนินการในรูปแบบของสมาคมและชมรม ซึ่งเป็นรูปแบบของการสร้างเครือข่ายครูและบุคลากรอาชีวศึกษาตามแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เน้นการประสานและเชื่อมโยงการทำงานของกลุ่มครูในสถานศึกษาของอาชีวศึกษาที่มีความรับผิดชอบหรือมีความสนใจในลักษณะเดียวกันให้มารวมตัวกันเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนและพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งหลักการสำคัญ คือ การส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการช่วยเหลือสนับสนุนกันระหว่างครูผู้สอน [1] โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา รูปแบบการจัดฝึกอบรมเน้นไปที่การให้ความรู้และฝึกปฏิบัติภายใต้ประสบการณ์จริงเพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพและสามารถต่อยอดนำไปใช้จัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมต่อผู้เรียน โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จเกิดจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ การบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยทั้ง 2 ปัจจัยจะต้องปรับประยุกต์เข้ากับปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เข้ามามีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรในฐานะระบบเปิด คือ ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้การดำเนินโครงการต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดความสอดคล้องทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2. ปัญหาในการบริหารโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรอาชีวศึกษา

จากการดำเนินงานของสมาคมและชมรมในปีที่ผ่านมาพบปัญหาสำคัญหลายประการในภาพรวมปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโครงการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกชมรมในการให้ข้อเสนอแนะ การนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์เข้ากับวิชาชีพและหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งรายละเอียดแต่ละประเด็นสามารถระบุได้ดังนี้ [2]

ประเด็นที่ 1 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโครงการฝึกอบรม

2.1 ปัญหาในด้านระยะเวลาการดำเนินโครงการ เกิดจากความล่าช้าในการอนุมัติงบประมาณ ส่งผลให้การดำเนินโครงการของสมาคมและชมรมมีระยะเวลาจำกัด บางแห่งไม่สามารถเขียนโครงการได้ทันหรือไม่สามารถจัดโครงการได้ตามแผนที่กำหนดไว้

2.2 ปัญหาในการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสมาคมและชมรม โดยสามารถแยกเป็นประเด็นเพิ่มเติมได้ดังนี้

2.2.1 การกำหนดกรอบการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งเป็นไปตามระเบียบราชการแต่พบข้อจำกัดบางประการ เช่น งบประมาณบางรายการไม่สามารถเบิกจ่ายได้ทำให้ผู้บริหารสมาคมและชมรมต้องออกค่าใช้จ่ายเอง ในส่วนของค่าเดินทางที่เบิกจ่ายจากต้นสังกัดไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายทั้งหมด ต้นสังกัดบางแห่งไม่อนุญาตให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งสถานศึกษาบางแห่งอยู่ห่างไกลทำให้สมาชิกชมรมคิดว่าไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่ใช้เดินทางไป

^{*} ข้าราชการพลเรือน ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา

โทร. 08-1561-1017 อีเมล: pakpoom.pu@gmail.com

2.2.2 การอนุมัติ/โอน/เบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการมีความล่าช้า ทำให้สมาคม ชมรมไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน ประกอบกับการกำหนดวันสิ้นสุดการใช้จ่ายงบประมาณเร็วขึ้น

2.2.3 ประธานและกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณทำให้การดำเนินกิจกรรมบางกิจกรรมติดขัด

2.2.4 การอนุมัติงบประมาณที่ล่าช้าจากส่วนกลาง ทำให้สมาคมและชมรมไม่สามารถยืมเงินเพื่อดำเนินการตามแผนได้ บางแห่งผู้อำนวยการสถานศึกษาขาดความเข้าใจในบริบทของโครงการทำให้ไม่อนุมัติให้ยืมเงินเพื่อมาดำเนินโครงการได้

2.3 ปัญหาด้านการติดต่อประสานงานและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ได้แบ่งปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้เกณฑ์การสื่อสารเป็นตัวแบ่งได้ 2 กรณี ดังนี้

2.3.1 การสื่อสารภายนอกองค์กร เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างชมรมกับเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง เกิดจากบางชมรมไม่มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลโดยตรงทำให้ได้ข้อมูลจากส่วนกลางไม่ครบถ้วน นอกจากนั้นประธานชมรมบางชมรมไม่มีอำนาจในการตัดสินใจบริหารงานชมรมอย่างเต็มที่

2.3.2 การสื่อสารภายในองค์กร เป็นการติดต่อสื่อสารภายในชมรมโดยตรง เนื่องจากชมรมบางแห่งมีสมาชิกจำนวนมากและกระจายอยู่ทั่วประเทศ ประกอบกับไม่มีฐานข้อมูลสมาชิกที่ดีพอส่งผลให้การรวมกลุ่มและการประสานงานเป็นไปได้อย่างยาก การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ทำให้สมาชิกบางส่วนไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจเข้าร่วมการอบรม

2.4 ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมของสมาคมและชมรม การเตรียมความพร้อมของทีมงานผู้ประสานงานชมรม ประธานชมรมและคณะกรรมการชมรม พบปัญหาความเข้าใจในตัวโครงการ แผนงาน ที่แตกต่างกันทำให้เมื่อปฏิบัติจริงต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นทีมงานบางส่วนยังขาดความเข้าใจการบริหารจัดการโครงการ โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ปัญหาด้านโครงสร้างการบริหารงานชมรมและการดำเนินกิจกรรม พบปัญหาการจัดโครงสร้างการทำงานที่ขาดประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากความเร่งรีบในการจัดตั้งชมรมทำให้มีคณะทำงานให้กับชมรมเพียงไม่กี่ราย บางรายมีที่อยู่ในต่างจังหวัดไม่สามารถเดินทางมาประชุมกับส่วนกลางได้กลายเป็นภาระหนักกับประธานชมรมและเลขานุการชมรม นอกจากนั้นในการดำเนินกิจกรรม ผู้เข้าร่วมการอบรมไม่เข้าร่วมการอบรมตามแผนที่กำหนดไว้ในช่วงการอบรมผู้เข้าร่วมการอบรมมีระดับพื้นความรู้ไม่เท่ากันทำให้ได้รับข้อมูล ทักษะ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมแตกต่างกัน ภายหลังการฝึกอบรม สมาชิกบางส่วนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้จริงกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2.6 ปัญหาด้านสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาบางแห่งมีจำนวนครูผู้สอนไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถส่งครูมาอบรมได้ รวมทั้งการเบิกจ่ายงบประมาณพบข้อติดขัดหลายประการ ซึ่งเกิดจากความไม่เข้าใจในเรื่องระเบียบการเบิกจ่าย เหตุผลความจำเป็นในการดำเนินโครงการ รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งครูมาฝึกอบรมต่อการพัฒนางานประจำ

ประเด็นที่ 2 ปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกชมรมและเครือข่าย

2.7 การเตรียมความพร้อมของสมาชิกชมรมในการเข้าร่วมโครงการอบรมที่จัดขึ้น มีปัญหาสำคัญคือ ขาดการมีส่วนร่วมจากสมาชิก ซึ่งเกิดจากความบกพร่องในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงและการไม่ทราบวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการเข้ามามีส่วนร่วมว่าเกิดประโยชน์กับการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง นอกจากนั้นสมาชิกบางส่วนติดภารกิจ เพราะช่วงเวลากิจกรรมตรงกับช่วงเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอน การสอบและไม่ใช่วินิจฉัยการศึกษา บางแห่งผู้อำนวยการสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญในการส่งบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมว่าเกิดประโยชน์อย่างไร

โดยสรุป ปัญหาสำคัญในการบริหารโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรอาชีวศึกษาสามารถแยกได้เป็น 2 ประเด็นหลัก รวมทั้งสิ้น 7 ด้าน คือ ประเด็นแรกเป็นปัญหาที่เกิดจากการบริหารจัดการโครงการฝึกอบรม ซึ่งแยกปัญหาออกเป็น 6 ด้าน และประเด็นที่สอง ปัญหาที่เกิดจากการมี

ส่วนร่วมของสมาชิกและเครือข่ายการพัฒนาชมรม ซึ่งแยกปัญหาออกเป็น 1 ด้าน แต่ละปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นบทเรียนที่นำไปสู่การหาแนวทางแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลให้กับการดำเนินโครงการต่อไป

3. แนวคิดในการจัดดำเนินการฝึกอบรม

3.1 ความหมายของการจัดดำเนินการฝึกอบรม

ในทฤษฎีของชาญู [3] การดำเนินการฝึกอบรม หมายถึง การนำหลักสูตรฝึกอบรม ที่ได้มีการวางแผนหรือสร้างไว้แล้ว ไปจัดฝึกอบรมแก่บุคลากรที่มีปัญหาในการปฏิบัติงานตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับรู้ไว้ในหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมในการทำงานให้ไปสู่แนวทางหรือวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรฝึกอบรมนั้น

3.2 องค์ประกอบที่สำคัญของการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ

3.2.1 ผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน ทั้งการกำหนดนโยบายที่มีความชัดเจนและการสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม

3.2.2 หลักสูตรฝึกอบรมเป็นหลักสูตรที่ดี มีความสมบูรณ์ในรายละเอียด

3.2.3 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้และมีความตั้งใจจริงในการฝึกอบรม มีความรู้ประสบการณ์ในการนำไปปรับใช้กับงานที่ได้รับผิดชอบ

3.2.4 วิทยากร มีความรู้และประสบการณ์ในเนื้อหาที่บรรยาย

3.2.5 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินโครงการอย่างครบถ้วน รอบด้าน มีทักษะในการประสานงานติดต่อกับบุคคลหรือฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2.6 อุปกรณ์ เอกสาร และสื่อทัศนูปกรณ์ ที่เกี่ยวกับการฝึกอบรม ต้องมีความพร้อม เพียงพอและมีความเหมาะสมต่อการใช้งาน

3.2.7 สถานที่ วิธีการ และลักษณะการฝึกอบรม ต้องเลือกให้เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตร รวมทั้งถ้ามีการศึกษาดูงาน ต้องมีการติดต่อประสานงานไว้ล่วงหน้า

3.2.8 ระยะเวลาในการฝึกอบรม ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รายละเอียดของหลักสูตร

3.2.9 งบประมาณการฝึกอบรม ต้องดำเนินการตามระเบียบและแนวทางปฏิบัติของราชการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม รวมทั้งควบคุมงบประมาณให้อยู่ในวงเงินที่กำหนดไว้

โดยสรุปการดำเนินโครงการฝึกอบรม เป็นการนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้วางแผนไว้ไปปฏิบัติกับกลุ่มเป้าหมายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้และฝึกทักษะประสบการณ์ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยให้การฝึกอบรมเกิดประสิทธิผลเกิดจากการบริหารจัดการโครงการและการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบวนการฝึกอบรม

4. ข้อเสนอแนะเพื่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรอาชีวศึกษา

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดฝึกอบรมครูและบุคลากรอาชีวศึกษาผู้เขียนได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการโครงการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสนอแนะปัจจัยแห่งความสำเร็จ ซึ่งในภาพรวมมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการช่วงก่อนและระหว่างการฝึกอบรม ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม โดยแต่ละปัจจัยสามารถอธิบายได้ดังนี้

4.1 ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการบริหารจัดการก่อนการดำเนินโครงการฝึกอบรม

4.1.1 นโยบายและยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ความสำเร็จในการบริหารจัดการโครงการฝึกอบรมนั้น จุดเริ่มต้นที่สำคัญ คือ การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและตอบโจทย์การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

รอบตัวและมุ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต [4] นอกจากนั้นการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงความต้องการของครูและบุคลากรอาชีวศึกษาในการต่อยอดความรู้ความสามารถทางวิชาชีพและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิผลแก่ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

4.1.2 งบประมาณจากส่วนกลางที่จัดสรรให้กับสมาคม ชมรมครูและบุคลากรอาชีวศึกษา

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาจัดแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นงบประมาณที่จัดสรรไปยังสถานศึกษาโดยตรงเพื่อดำเนินโครงการฝึกอบรมโดยส่วนกลางมีหน้าที่กำกับติดตามให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนที่สองงบประมาณที่ดำเนินการโดยบุคลากรจากส่วนกลางร่วมกับสมาคมและชมรม ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการโครงการเกิดขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ มีความเพียงพอ และงบประมาณดังกล่าวนำไปพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาตรงตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ ในระดับกระทรวง กรม นอกจากนั้นภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการผู้บริหารโครงการมีการติดตามและประเมินผลครูและบุคลากรอาชีวศึกษาว่า ได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ คำนึงกับงบประมาณที่ได้รับจากการจัดสรรมากน้อยเพียงใด

4.1.3 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการฝึกอบรม

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโครงการแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ บุคลากรจากส่วนกลางและบุคลากรจากสถานศึกษาทั้งสองส่วนต้องมีการทำงานที่สอดคล้องประสานกันอย่างเป็นระบบ โดยบุคลากรจากส่วนกลางมีหน้าที่สำคัญในการทำความเข้าใจยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ ในระดับกระทรวง กรม แล้วถ่ายทอดให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมเขียนและดำเนินการตามแผน โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพก่อนการดำเนินโครงการฝึกอบรมในวันปฏิบัติงานจริง

4.1.4 ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโครงการ

ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ได้แก่ ระเบียบการเบิกจ่าย ระเบียบค่าใช้จ่ายในการเดินทางราชการ ระเบียบบริหารเงินงบประมาณแผ่นดิน ระเบียบต่างๆ เหล่านี้ใช้เป็นกรอบในการบริหารจัดการโครงการของหน่วยงานราชการให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำไปใช้ต้องเน้นให้เกิดความถูกต้อง ประหยัด เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการบริหารจัดการในการหว่างการดำเนินโครงการฝึกอบรม

4.2.1 การบริหารจัดการโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อพิจารณาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา (ปี 2558-2559) ร่วมกับแนวความคิดการดำเนินโครงการอย่างมีประสิทธิภาพจะเห็นได้ว่าแนวทางการสร้างความสำเร็จ มีประเด็นสำคัญ 5 ประเด็นดังนี้

(1) การบริหารจัดการโครงการต้องดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ โดยส่วนกลางต้องติดต่อกับประธานและคณะกรรมการชมรมเพื่อสอบถามถึงความต้องการพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาในหลักสูตรต่างๆ และร่วมกันวางแผนการทำงาน มีการทบทวนแผนว่าเป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนั้นระยะเวลาในการจัดทำแผนควรถูกกำหนดล่วงหน้าก่อนการดำเนินโครงการอย่างน้อย 3-6 เดือน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง

(2) ผู้รับผิดชอบโครงการต้องประยุกต์ใช้ระเบียบต่างๆ เพื่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการใช้ระเบียบที่ถูกต้องนั้นผู้บริหารโครงการต้องใช้ดุลยพินิจว่า ระเบียบกำหนดแนวทางให้ปฏิบัติอย่างไร ระเบียบใดที่สามารถยืดหยุ่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพได้ ระเบียบใดที่ควรเคร่งครัด เช่น ระเบียบในการเบิกจ่ายการเดินทางราชการต้องเน้นความถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

(3) การสื่อสารและการประสานงานระหว่างดำเนินโครงการ ความสำเร็จเกิดจากผู้ประสานงานจากส่วนกลางและประธานชมรมซึ่งเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษามีการสื่อสารกันให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเรื่องนโยบาย ยุทธศาสตร์ ระเบียบการเบิกจ่ายแนวทางการทำงาน การประเมินผล เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

(4) การจัดโครงสร้างการทำงานและการบริหารบุคลากร ส่งเสริมให้จัดโครงสร้างการทำงานแบบแนวราบซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โครงการให้เกิดความคล่องตัว สามารถตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้รวดเร็วขึ้น พัฒนารูปแบบการทำงานเป็นทีม มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นระหว่างกัน

(5) ผู้บริหารโครงการและประธานชมรมต้องส่งเสริมให้ครูและบุคลากรอาชีวศึกษาที่เข้ารับการอบรมได้แนวทางการประยุกต์ใช้ความรู้เข้ากับวิชาชีพและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 [5] โดยเน้นการจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาแห่งชาติ โดยหลักการสำคัญ คือ การให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์เชิงสร้างสรรค์ เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่อให้เกิดทักษะใหม่ๆ

4.3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมของการดำเนินโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องกำหนดแนวทางที่เป็นรูปธรรมของการเข้ามามีส่วนร่วมของครูและบุคลากรอาชีวศึกษาและเชื่อมโยงแนวทางดังกล่าวเข้ากับแผนความก้าวหน้าในอาชีพของครูและบุคลากรอาชีวศึกษา เน้นการประชาสัมพันธ์ไปยังสถานศึกษาในสังกัดเพื่อส่งเสริมให้ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึง มีแนวทางการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักสูตรฝึกอบรมรวมทั้งในช่วงของการบรรยาย การฝึกภาค ปฏิบัติควรกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับทีมวิทยากรและบุคลากรจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอันจะเป็นประโยชน์ในการนำมาพัฒนากระบวนการจัดฝึกอบรม การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานการพัฒนาครูในระดับกระทรวง กรมต่อไปในอนาคต

4.4 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ

การดำเนินโครงการฝึกอบรมในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีรูปแบบการทำงานที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกในฐานะองค์กรระบบเปิด ซึ่งมีปัจจัยย่อย 3 ด้านดังนี้

4.4.1 ปัจจัยด้านสังคม

การดำเนินโครงการฝึกอบรมเป็นการปฏิบัติงานภายใต้แผนการศึกษาของชาติ มีจุดเน้นที่การนำเทคโนโลยีและรูปแบบการศึกษามัธยมศึกษาใหม่มาพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาเพื่อให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้แล้วนำไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพของตนรวมถึงจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การวิจัยต่อยอดองค์ความรู้ การสื่อสารกับผู้อื่น การเชื่อมโยงการเรียนรู้เข้ากับชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต นอกจากนี้บริบทของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการจัดการเรียนการสอนในสายวิชาชีพเป็นหลัก ทำให้ต้องทำความร่วมมือกับสถานประกอบการในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเรื่องที่สำคัญ คือ การเชิญสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและพิจารณาแนวโน้มของตลาดแรงงานเพื่อร่วมจัดการศึกษาที่มีความสอดคล้องเหมาะสมต่อการพัฒนาตามกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

4.4.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ความไม่แน่นอนของสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาและการฝึกอบรมครูและบุคลากรอาชีวศึกษา เนื่องจากงบประมาณในการจัดฝึกอบรมต่อรุ่นมีจำนวนจำกัด ทำให้การจัดโครงการฝึกอบรมแต่ละครั้งต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าประหยัดและตอบสนองวัตถุประสงค์ แผนงาน ยุทธศาสตร์ นโยบายระดับกระทรวง กรม รวมถึงตัวชี้วัด การประเมินผลภายหลังการฝึกอบรมจึงวิเคราะห์ถึงการนำไปใช้ในวิชาชีพและการประยุกต์เข้ากับการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยพิจารณาว่าผู้เรียนมีประสิทธิภาพประสิทธิผล เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใดและครูประจำวิชาจำเป็นต้องพัฒนาทักษะอะไรอีกบ้างเพื่อช่วยให้การสอนมีคุณภาพมากขึ้น

4.4.3 ปัจจัยด้านการเมือง

ความไม่แน่นอนและการขาดเสถียรภาพทางการเมืองในปัจจุบัน ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาครูโดยอาศัยแนวทางการฝึกอบรมซึ่งต้องใช้งบประมาณและค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ทำให้การพัฒนาในรูปแบบนี้จะ

ถูกพิจารณาว่าสามารถตอบสนองยุทธศาสตร์ในระดับกรมมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้น การกำหนดนโยบายการศึกษายังเป็นกระแสการเมืองในแต่ละยุคสมัยของรัฐบาล ซึ่งเมื่อเปลี่ยนรัฐบาลก็จะเกิดความไม่แน่นอน ดังนั้นสิ่งสำคัญของการดำเนินโครงการให้ประสบความสำเร็จ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ โดยเชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์ภายใต้แผนการศึกษาของชาติ และการพัฒนาผู้เรียนสู่การเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมในศตวรรษที่ 21

5. บทสรุป

การบริหารจัดการโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรอาชีวศึกษามีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ 2 ปัจจัย คือ การบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรอาชีวศึกษาโดยแต่ละปัจจัยนั้นต้องมีการปรับประยุกต์ให้เกิดความสอดคล้องกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง โดยสิ่งสำคัญของการดำเนินโครงการอยู่ที่การสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้กับวิชาชีพและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างผู้เรียนที่มีศักยภาพพร้อมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แนวทางการสร้างและการบริหารจัดการเครือข่ายในการพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาในรูปแบบสมาคมและชมรม. เอกสารการสร้างและการบริหารจัดการเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาในรูปแบบสมาคมและชมรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- [2] สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). สรุปปัญหาการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาในรูปแบบสมาคมและชมรม. คู่มือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล โครงการผลิต พัฒนา เสริมสร้างคุณภาพชีวิตครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- [3] ชานู สวัสดิ์สาตี. (2556). นักฝึกอบรมมืออาชีพ เทคนิคการฝึกอบรมและการจัดสถานที่ประชุม/ฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
- [4] วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิร จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 = 21st century skills: Rethinking how students learn. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเพ่นเวิลด์ส.
- [5] วันวิสาข์ เคน. (2556). การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21: 7 หลักการสร้างนักเรียนแห่งอนาคตใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเพ่นเวิลด์ส.